

Вікторія Карпець

студентка 1 курсу спеціальності 211 «Ветеринарна медицина».

Науковий керівник: **А.П. Громик,**

канд. техн. наук, доцент кафедри математичних дисциплін,

інформатики і моделювання,

Подільський державний аграрно-технічний університет,

м. Кам'янець-Подільський

ІСТОРИЧНІ ТА УПРАВЛІНСЬКІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ В УКРАЇНІ

Надійна робота і подальший розвиток, ветеринарна медицина має для України стратегічне, соціально-економічне значення, оскільки від діяльності органів виконавчої влади з питань ветеринарної медицини залежать епідеміологічна стабільність і захист громадян від захворювань, спільних для тварин і людей; здійснення ветеринарно-санітарного контролю безпечності продукції тваринного походження; недопущення збитків у тваринництві, стан розвитку агробізнесу та експортний потенціал країни.

Актуальність досліджень, щодо підвищення ефективності ветеринарної медицини в Україні, зумовлена такими чинниками: зростання міжнародної торгівлі тваринами та їх продукцією, що пов'язана з інтеграційними процесами; підсилення вимог населення щодо якості продовольчої продукції; напруженою ситуацією щодо хвороб, спільних для людей і тварин; загрозою занесення збудників інфекційних хвороб тварин на територію держави.

Історія державного управління ветеринарною медициною в Україні є невід'ємною складовою історії державного управління всієї української держави, яка, на думку вітчизняних вчених, характеризується взаємодією двох тенденцій:

1. Переривчастістю процесу державного розвитку, наявністю значних періодів бездержавного існування українського суспільства.

2. Історичною наступністю у розвитку державних форм, обумовленістю більш пізніх державних інститутів досвідом і наслідками діяльності попередніх.

З економічної точки зору в Київській Русі були поширені традиції хліборобсько-скотарського побуту, у XI-XII ст. тваринництво у слов'ян було розвинуте краще, ніж у інших народів.

В Київській Русі були також добре розвинуті, рибальство мисливство, бджільництво. У XIII ст. почало створюватись кіннозаводство. Це обумовило потребу в обслуговуванні догляді, лікуванні тварин і сприяло розвитку ветеринарної справи.

Створювалися університетські бібліотеки, де можна було ознайомитися з думками античних учених. У таких бібліотеках були перекладені на місцеві мови твори давньогрецьких і римських мислителів по кінології, ветеринарії, фармакології, медицині та іншими наукам.

У навчальному процесі цих університетів значне місце займали питання біології, медицини, ветеринарії, сільського господарства. Такі знання були базою для підготовки відкриття ветеринарних навчальних закладів. Звичайно ж, тиск релігії та середньовічної схоластики на університетське життя було дуже велике.

Церква і світська влада продовжували боротися за контроль над університетською думкою, що не сприяло прогресу науки. Але робота університетів полегшила сприйняття наукових досягнень, пов'язаних вже з епохою Відродження.

Результати проведеного дослідження доводять, що вище розглянуті історичні періоди (від Київської Русі до закінчення Козацької доби) відображають процес формування передумов виникнення державного управління у галузі ветеринарної медицини у зв'язку з відсутністю:

- сучасних форм державності;
- структурних утворень (організацій) з питань ветеринарної медицини та правових основ для їх діяльності;
- функцій, які б виконувались ветеринарними фахівцями і які можна було б віднести до державно-управлінських (крім лікувальної роботи);

- професії ветеринарного лікаря (ветеринарні фахівці займали посади споріднених ветеринарному фаху спеціальностей: князівські конюхи – у часи Київської Русі, військовий скотар – у Запорізькому війську).

Таблиця 1

ХАРАКТЕРИСТИКА ІСТОРИЧНИХ ЗДОБУТКІВ РОЗВИТКУ ВЕТЕРЕНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

№ з/п	Назва історичного періоду	Основні досягнення
1	Київська Русь (XI–XII ст.)	Легітимізація споріднених спеціальностей (князівські конюхи, вівчарі), які пізніше стали основою для становлення фаху ветеринарного лікаря
2	Татаро-монгольський період (XIII–XIV-ст.)	Запозичення досвіду лікування і догляду за тваринами
3	Литовсько-польський період (середина XIV ст. – середина XVII ст.)	Створення університетів (Прага, Краків), в яких було започатковано підготовку фахівців лікувальної ветеринарної справи
4	Козацький період (XVI–XVII ст.)	Офіційне введення ветеринарних фахівців до реєстру військово адміністративної системи (військовий скотар)

До основних історичних здобутків з точки зору їх цінності для розвитку ветеринарної медицини як галузі у період що аналізується, слід віднести формування передумов для виникнення професії ветеринарного лікаря; узаконення споріднених спеціальностей, які пізніше стали основою для становлення фаху ветеринарного лікаря, запозичення у інших народів прогресивного досвіду лікування і догляду за тваринами, створення університетів, в яких було започатковано підготовку фахівців лікувальної справи, офіційне введення ветеринарних фахівців до реєстру військово-адміністративної системи.

Список використаних джерел

1. Дідок Ю. В. Історичні аспекти державного управління ветеринарною медициною на території українських земель у період кінця 19 – початку 20 століття. *Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України* / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка. Київ : НАДУ, 2015. № 1. С. 17-28.

2. Дідок Ю.В. Історичні та управлінські аспекти розвитку ветеринарних медицини на території українських земель у період XI–XII століть. *Актуальні проблеми державного управління*. 2018. №1(53). С.22-28.

3. Достоевський П. Хоменко В. Етапи реформування та становлення державної ветеринарної медицини України. *Ветеринарна медицина України*. 2001. № 8. С. 8-11.

4. Володимир Іванишин, Оксана Дудзяк Аграрна освіта, як основний з ключових елементів розвитку сільських територій. *Аграрна наука та освіта в умовах євроінтеграції: збірник наукових праць міжнар. наук.-практ. конф. Ч.2.* (20-21 березня 2019 р., м. Кам'янець-Подільський). Тернопіль : Крок, 2019. С. 171-172